

STANOWISKO NR 6/25/IX
NACZELNEJ RADY LEKARSKIEJ
z dnia 19 września 2025 r.

w sprawie poparcia uchwały Krajowego Zjazdu Adwokatury w sprawie
uchylenia ustawy o lekarzu sądowym

Naczelna Rada Lekarska popiera postulat uchylenia ustawy z dnia 15 czerwca 2007 r. o lekarzu sądowym (Dz.U. z 2007 r. nr 123 poz. 849) wyrażony w uchwale nr 37 Krajowego Zjazdu Adwokatury z dnia 28 czerwca 2025 r.

Zgodnie z ustawą o lekarzu sądowym, zadaniem tego lekarza jest wystawianie zaświadczeń potwierdzających zdolność albo niezdolność do stawienia się stron, ich przedstawicieli ustawowych, pełnomocników, świadków, oskarżonych, obrońców i innych uczestników postępowania z powodu choroby na wezwanie lub zawiadomienie sądu lub organu prowadzącego postępowanie karne lub postępowanie cywilne. Lekarzem sądowym jest lekarz, o określonych w ustawie kwalifikacjach zawodowych, z którym prezes sądu okręgowego zawarł umowę o wykonywanie czynności lekarza sądowego. Zaświadczenia lekarza sądowego są wystawiane na obszarze właściwości danego sądu okręgowego właściwego dla miejsca pobytu uczestnika postępowania. Jako zasadę przyjęto, że lekarz sądowy wystawia zaświadczenie po uprzednim osobistym zbadaniu uczestnika postępowania i po zapoznaniu się z dostępną dokumentacją medyczną.

Już od chwili wejścia w życie ustawy obserwowano istotne problemy z jej stosowaniem, które stawiały pod znakiem zapytania celowość wprowadzenia tej instytucji. Powszechnie znane problemy z faktyczną dostępnością do lekarza sądowego i tym samym z prawidłowym usprawiedliwieniem swojej nieobecności na wezwanie sądu czy prokuratora stwarza dla stron, świadków i pełnomocników prawnych ryzyko poniesienia negatywnych konsekwencji procesowych uznania niestawiennictwa za nieusprawiedliwione. Liczba lekarzy sądowych w wielu sądach okręgowych w Polsce jest niewystarczająca, aby zrealizować prawo obywateli do czynnego udziału w postępowaniu i usprawiedliwienia swojej nieobecności w rozprawie czy przesłuchaniu w określonym dniu, gdy stan zdrowia nie pozwala na udział w czynnościach procesowych. Lekarze sądowi nie pobierają stałego

wynagrodzenia za gotowość do wykonywania funkcji, czyli za swoją dyspozycyjność na rzecz sądu okręgowego w określonych z prezesem sądu dniach i godzinach. Lekarz sądowy otrzymuje wynagrodzenie jedynie za wystawione zaświadczenia, przy czym kwota wynagrodzenia lekarza za wydanie zaświadczenia (tj. za zbadania pacjenta i często obszernej dokumentacji medycznej, którą pacjent udostępnia) została ustalona na 100 złotych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 stycznia 2008 r. w sprawie wynagrodzenia przysługującego lekarzowi sądowemu i trybu finansowania tego wynagrodzenia oraz zwrotu kosztów dojazdu, a także wzoru zestawienia wystawionych zaświadczeń (Dz.U. z 2013 r. poz. 467) i od tamtego czasu nie była waloryzowana.

Naczelna Rada Lekarska wskazuje, że ewentualne uchylenie ustawy o lekarzu sądowym i zastąpienie jej innymi mechanizmami usprawiedliwiania nieobecności na rozprawach z uwagi na stan zdrowia nie może jednak prowadzić do nałożenia na lekarzy pracujących w placówkach medycznych finansowanych ze środków publicznych dodatkowych obowiązków w zakresie orzecznictwa o niezdolności do udziału w czynnościach procesowych w określonym dniu.

SEKRETARZ

Grzegorz Wrona

PREZES

Łukasz Jankowski